

Unitat de Metodologia de les Ciències del Comportament
Departament de Psicobiologia i de Metodologia de les Ciències de la Salut

Professores: Mariona Portell i Mercè Boixadós

OBJECTIUS

L'objectiu d'aquesta assignatura és presentar els conceptes fonamentals de la investigació científica i les particularitats de la seva aplicació en psicologia. El programa inclou una introducció als supòsits que recolzen la lògica de la investigació científica, així com la presentació i contraposició dels mètodes experimental, selectiu i observacional. La docència de l'assignatura s'estructura en dues hores de classe teòrica, una hora de classe pràctica i una hora de docència tutoritzada a la setmana. Al finalitzar el curs es pretén que l'estudiant:

- Adquireixi els coneixements i la terminologia indispensable sobre mètodes, dissenys i tècniques d'investigació per tal que pugui integrar, de manera coherent i estructurada, els continguts de tipus metodològic que li seran transmesos en altres assignatures.
- Conegui el procés que s'ha de seguir per planificar una investigació per tal que sigui capaç d'iniciar la lectura crítica d'un article d'investigació i de valorar l'adequació dels diferents mètodes, dissenys i tècniques en funció de les característiques del problema plantejat.

TEMARI

Bloc A: Principis metodològics

Tema 1. La investigació científica en psicologia

1. La metodologia: obtenció i avaluació del coneixement
2. La psicologia com a ciència
3. Elements i organització de la investigació científica
4. Mètodes, dissenys i tècniques d'investigació
5. Consideracions ètiques en el procés d'investigació
6. La lògica del procés expositiu i l'informe d'investigació

Bloc B: Modalitats metodològiques

Tema 2. Metodologia experimental

1. Conceptes bàsics
2. Dissenys intersubjecte unifactorials
3. Dissenys intrasubjecte unifactorials
4. Dissenys factorials

Tema 3. Extensions del disseny experimental

1. Conceptes bàsics
2. Dissenys quasi-experimentals
3. Dissenys de cas únic

Tema 4. Metodologia selectiva

1. Conceptes bàsics
2. L'enquesta per mostratge en el context de la recerca selectiva
3. Tipus generals de dissenys selectius

Tema 5. Metodologia observacional

1. Conceptes bàsics
2. Categorització, mostratge i registre observacional
3. Tipus generals de dissenys observacionals

Bloc C: Síntesi

Tema 6. Notes per la integració i l'ampliació

1. Sobre els criteris d'organització i de classificació
2. La polèmica qualitatiu *versus* quantitatiu
3. L'aproximació multimètode.

PRÀCTIQUES

Les pràctiques consisteixen en analitzar resums d'investigacions i articles, així com, en planificar i realitzar replicacions de diferents parts d'aquests treballs amb l'objectiu que l'alumne adquireixi una experiència personal sobre els conceptes i procediments exposats.

DOCÈNCIA TUTORITZADA

Consisteix en realitzar un treball, altament supervisat, en equips de 5/6 membres. Cada equip pot escollir el tema del treball d'entre un conjunt de propostes derivades de les següents tipologies:

- Investigació documental: a partir d'una lectura sobre principis metodològics.
- Treball empíric: a partir d'un conjunt de preguntes proposades a l'inici de curs. Aquesta tasca implica la selecció d'una orientació metodològica i l'execució d'alguna de les etapes del procés d'investigació (p.e. elaboració de material o selecció de mostres).
- Aprofundir en un tema de l'assignatura amb l'objectiu de preparar una sessió teòrica/pràctica adaptada a estudiants d'últim curs de Batxillerat.

Es realitza un seguiment i avaluació del treball de cada equip al llarg de tot el semestre; aquest seguiment s'organitza en entrevistes quinzenals. En cadascuna d'aquestes entrevistes es fixen els objectius a assolir durant els propers quinze dies. La manca de seguiment o no superació dels criteris establerts pot ser motiu de suspensió del treball.

AVALUACIÓ

L'avaluació de l'alumne es realitza ponderant el resultat de l'examen final amb la valoració del treball que es pot realitzar al llarg del semestre (vegeu apartat Docència Tutoritzada). Per superar l'assignatura s'han de sumar un mínim de 5 punts sobre un total de 10.

- **Examen final:** consisteix en 40 preguntes tancades ("tipus test") amb quatre alternatives de resposta, essent només una d'elles correcta. Consta de dues parts una de tipus teòric i l'altra de tipus pràctic. La nota es calcula d'acord amb el següent

criteri: 1/3 prova teòrica i 2/3 prova pràctica. Els errors penalitzen d'acord amb el següent criteri: 3 respostes incorrectes anul·len 1 resposta correcta.

- **Treball** lligat a la docència tutoritzada (optatiu): s'avaluarà de manera continuada al llarg de les diferents entrevistes seguint els criteris i el calendari establert. La realització correcta d'aquest treball pot incrementar fins a 3 punts la nota global.

Nota: Els estudiants tenen l'oportunitat d'autoavaluar-se mitjançant dos/tres **controls de seguiment** distribuïts al llarg de les sessions de teoria i pràctiques.

BIBLIOGRAFIA

- Anguera, M.T. (Ed.) (1991-1997). *Metodología observacional en la investigación psicológica* (Vol. 1-4). Barcelona: PPU.
- Anguera, M.T., Arnau, J., Ato, M., Martínez Arias, M.R., Pascual, J. i Vallejo, G. (Eds.) (1995). *Métodos de investigación en psicología*. Madrid: Síntesis.
- Anguera, M.T. (1988). *La observación en la escuela*. Barcelona: Grao. Pp. 26-33, Anexo 1, pp. 54-58.
- Buendía, L.; Colás, P. i Hernández, F. (Eds.) (1997). *Métodos de investigación en psicopedagogía*. Madrid: McGraw-Hill.
- Dooley, D. (1995). *Social research methods* (3ª ed.). Englewood Cliffs: Prentice Hall, Inc.
- Delgado, A.R. i Prieto, G. (1997). *Introducción a los métodos de investigación de la psicología*. Madrid: Pirámide.
- Gambara, H. (1998). *Diseño de investigaciones. Cuaderno de prácticas* (2ª Ed.). Madrid: McGraw Hill.
- Judd, C.M. i Kenny, D.A. (1981). *Estimating the effects of social interventions*. New York: Cambridge University Press.
- Leary, M.R. (1995). *Introduction to behavioural research methods* (2nd ed.). Pacific Grove: Brooks/Cole Publishing Co.
- León, O. i Montero, I. (1997). *Diseño de investigaciones* (2ª ed.). Madrid: McGrawHill.
- Martínez, M. (1993). *Metodología aplicada a la investigación en psicología*. Madrid: Editorial Complutense.
- Martínez, M. (1995). *Métodos y diseños de investigación en psicología*. Madrid: Editorial Complutense.
- Morales, J.F. (Ed.) (1990). *Metodología de la Psicología* (6ª ed.). Madrid: Universidad Nacional de Educación a Distancia.
- Shaughnessy, J.J. i Zechmeister, E.B. (1997). *Research methods in psychology* (4ª ed.). New York: McGraw-Hill.
- Schweigert, W.A. (1994). *Research methods and statistics for psychology*. Pacific Grove: Brooks/Cole Publishing Co.
- Trochim, W.M.K. (Ed.) (1986). *Advances in quasi-experimental design and analysis*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Wiersma, W. (1995). *Research methods in education: An introduction* (6ª ed.). Boston: Allyn & Bacon, Inc.